

Neurologie

Algemene informatie

Ommelander Ziekenhuis
Groningen

Inhoud

Neurologie bij het Ommelander Ziekenhuis	4
Inleiding	4
Wat is neurologie?	4
Wat doet de neuroloog?	4
De vakgroep neurologie	4
Praktische informatie over de polikliniek Neurologie	5
Verpleegafdeling voor neurologische patiënten	6
Welke aandoeningen behandelt de neuroloog?	7
ALS	7
Migraine	7
Hernia	8
Carpaal Tunnel Syndroom	9
Beroerte	10
Ziekte van Parkinson	11
Epilepsie	11
Multiple Sclerose (MS)	122
Dementie	13
Ziekte van Alzheimer	14
Betrouwbare informatie op internet	15

Neurologie bij het Ommelander Ziekenhuis

Inleiding

Dit is een algemene brochure over neurologie en de neurologie-afdeling van het Ommelander Ziekenhuis Groningen. Ook vindt u in deze brochure informatie over de meest voorkomende aandoeningen die behandeld worden door de neuroloog.

Wat is neurologie?

Neurologie is het specialisme voor ziekten van de hersenen, het ruggenmerg, de zenuwen en het spierstelsel. De verschijnselen / klachten van deze ziekten kunnen van verschillende aard zijn. Enkele voorbeelden zijn hoofdpijn, rugklachten en ischias (beenpijn), en uitvalsverschijnselen zoals verlammingen.

Het gaat bij deze patiënten om aandoeningen die te maken hebben met of waarvan de oorzaak gelegen is in het zenuwstelsel. Hieronder vallen bijvoorbeeld aandoeningen aan de hersenen, het ruggenmerg of de zenuwen in de rest van het lichaam.

Wat doet de neuroloog?

Op grond van uw symptomen en klachten doet de neuroloog tijdens het eerste contact onderzoek. Ook stelt hij een eerste diagnose. Zo nodig wordt een afspraak gemaakt voor vervolgonderzoek.

Tijdens of na het vervolgonderzoek volgt de uiteindelijke diagnose, zoals bijvoorbeeld migraine, een hernia, een Carpaal Tunnel Syndroom, een beroerte, de ziekte van Parkinson, epilepsie en MS.

De vakgroep neurologie

Op locatie Delfzicht werken op de polikliniek Neurologie drie neurologen. Zij vormen samen de vakgroep neurologie.

Verder zijn op de polikliniek Neurologie vier doktersassistenten werkzaam.

Praktische informatie over de polikliniek Neurologie

Over het algemeen wordt u door de huisarts verwezen naar de polikliniek Neurologie. Ook kan een andere specialist, zoals een internist of orthopedist, u verwijzen.

Ommelander Ziekenhuis-registratie

Wanneer u nog niet eerder als patiënt in het Ommelander Ziekenhuis bent geweest, dan moet u zich voordat u naar uw afspraak gaat, eerst laten registreren. Dit kan bij de informatiebalie in de centrale hal van het ziekenhuis. Houdt u er rekening mee dat dit even tijd kan vragen. Om u te kunnen laten registreren heeft u een geldig identiteitsbewijs nodig. Daarna gaat u naar een van de aanmeldzuilen om u met behulp van uw identiteitsbewijs aan te melden.

Was u eerder in het Ommelander Ziekenhuis, dan kunt u zich bij een van de aanmeldzuilen in de centrale hal met een geldig identiteitsbewijs aanmelden.

Nadat u zich heeft aangemeld krijgt u een ticket waarop het routenummer staat dat u moet volgen naar de wachtruimte. De arts komt u ophalen wanneer u aan de beurt bent.

Spreekuren voor TIA's en Carpaal Tunnel Syndroom (CTS)

Er zijn aparte spreekuren voor mensen die een TIA hebben gehad en voor mensen bij wie het Carpaal Tunnel Syndroom wordt vermoed. Tijdens deze spreekuren worden afspraken voor een gesprek met uw neuroloog en (nadere) onderzoeken achter elkaar gepland.

Klinische Neurofysiologie (KNF)

Klinische Neurofysiologie (KNF) betekent het maken van bijvoorbeeld een EEG, EMG of Evoked Potential. Deze onderzoeken worden door de neuroloog aangevraagd tijdens het spreekuur. U krijgt dan een afspraak op de afdeling KNF.

Verpleegafdeling voor neurologische patiënten

Patiënten voor wie de neuroloog een opname wenselijk vindt, worden verpleegd op afdeling 3B. Deze afdeling bevindt zich op de 3e verdieping van het ziekenhuis, in de rechtervleugel.

Opnameredenen kunnen bijvoorbeeld zijn: epilepsie, Multiple Sclerose, ziekte van Parkinson en herseninfarcten/bloedingen ('beroerte').

Stroke service

Op de afdeling Zorg is een aparte patiëntenkamer voor opname van mensen die een CVA hebben gehad.

Welke aandoeningen behandelt de neuroloog?

ALS

Amyotrofische laterale sclerose (ALS) is een aandoening die leidt tot het onvoldoende of niet functioneren van de spieren. In vijf tot tien procent van de gevallen is sprake van een erfelijke vorm van ALS.

ALS is progressief van aard, dat betekent dat iemand met deze ziekte steeds verder achteruitgaat. In Nederland zijn er zo 'n 750 tot 1200 mensen met ALS.

De ziekte veroorzaakt meestal geen pijn en tast het verstand niet aan. Ook blijven de zintuigen (gevoel, smaak, gezicht, reuk en gehoor) doorgaans intact, evenals de werking van darmen en blaas. De seksuele functies blijven lang behouden. Wel worden uiteindelijk alle spieren, behalve de hartspier, aangedaan.

Wat is de oorzaak?

Op dit moment is weinig bekend over de oorzaken van ALS.

Wat zijn de klachten?

In het begin is meestal sprake van vage klachten zoals spierzwakte en moeheid, beginnend in één van de ledematen. Na enkele maanden volgen ook klachten in andere ledematen. Door verzwakking van de spieren worden eenvoudige handelingen zoals het opendraaien van een kraan of het traplopen, steeds moeilijker.

Bij ongeveer eenderde van de mensen beginnen de verschijnselen in mond en keel. Men krijgt problemen met slikken. Een lichte verandering van de stem kan zich ook voordoen.

De verschijnselen nemen in de loop van de tijd in ernst toe. Hoe snel dat gaat, verschilt van persoon tot persoon. In een minderheid van de gevallen lijkt de ziekte gedurende vele maanden of zelfs jaren stil te staan.

Migraine

Migraine is in het algemeen het duidelijkst te kenmerken door een kloppende hoofdpijn. De pijn komt meestal aan één kant voor, maar kan

dubbelzijdig optreden, en hoeft ook niet altijd aan dezelfde kant op te treden. De hoofdpijn gaat geregeld gepaard met misselijkheid en overgeven.

Mensen die aan migraine lijden kunnen dikwijls slecht tegen fel licht en geluid. Dikwijls komen in een familie meerdere migrainelijders voor. Over het algemeen komt er bij onderzoek na een aanval geen fysieke oorzaak aan het licht. Bij herhaalde aanvallen is medisch advies raadzaam, omdat er vrij effectieve geneesmiddelen bestaan om een aanval te stoppen en er ook preventief werkende geneesmiddelen bestaan.

Wat is de oorzaak?

Over de exacte oorzaak van migraine is nog maar weinig bekend. Wel weten we dat een migraineaanval in gang wordt gezet door een ontregeling van het zenuwstelsel. Er ontstaat als het ware kortsluiting in de hersenen waardoor de bloedvaten in het hoofd eerst vernauwen en daarna sterk uitzetten. Tijdens de vernauwing is er soms sprake van een aura. Een aura is een visuele hallucinatie, waarbij allerlei kleurrijke vervorming van het zicht op kunnen treden. De vaatverwijding veroorzaakt de hoofdpijn.

Wat zijn de klachten?

Bij migraine treden de volgende klachten op:

- komt in aanvallen;
- aanvallen hebben duidelijk begin en einde;
- pijn zit meestal aan één kant van het hoofd;
- heftige bonzende of kloppende pijn;
- misselijkheid/braken;
- overgevoeligheid voor licht en geluid;
- elke inspanning is onmogelijk;
- duur 4-72 uur per (onbehandelde) aanval.

Hernia

Een hernia is een ander woord voor uitstulping. Deze uitstulping kan op een zenuw drukken, waardoor er pijnklachten in een arm of een been kunnen ontstaan.

Hernia operaties zijn de meest uitgevoerde ingrepen door neurochirurgen. Jaarlijks worden in Nederland ongeveer 11.000 herniaoperaties uitgevoerd, waarvan er ruim 9000 door neurochirurgen worden gedaan.

Wat is de oorzaak?

Slijtage (of degeneratie) van een tussenwervelschijf is een proces dat tijdens het leven bij ieder mens in meerdere of mindere mate plaatsvindt. Dat kan aanleiding geven tot rugklachten, hoewel dat lang niet altijd gebeurt.

Vaak komen rugklachten of hernia's in bepaalde families wat meer voor. Zwaar werk met veel bukken en tillen kan wel meer rugklachten geven, maar het ontstaan van een hernia wordt er niet door veroorzaakt. Hernia's komen even vaak voor bij mensen die licht werk doen als bij mensen die zwaar werk doen.

Wat zijn de klachten?

Indien er slijtage van de tussenwervelschijf optreedt, kan deze gaan puilen. Soms treedt er zelfs een scheur in de vezelring van de schijf op, waardoorheen dan stukken van de weke kern naar buiten kunnen worden geperst in de richting van het wervelkanaal. Meestal scheurt de ring op de zwakste plek, en dat is precies op de plaats waar de zenuwwortel het wervelkanaal verlaat. Dit zal dan meestal leiden tot beknelling van een zenuwwortel en tot pijnuitstraling in het been en eventueel ook tot uitvalsverschijnselen (verlamming en een slapend gevoel). Omdat bij hoesten, niezen en persen de druk in het wervelkanaal wordt verhoogd, dus ook de druk op de zenuwwortel, kan hierbij de pijnuitstraling toenemen.

Carpaal Tunnel Syndroom

Het Carpale Tunnel Syndroom (CTS) is een veel voorkomende klacht van de handen. De oorzaak is een beknelling van een zenuw in de pols. In de pols is een ruimte die carpale tunnel wordt genoemd. Hierdoor lopen een belangrijke zenuw (de medianus zenuw) en een aantal pezen van de onderarm naar de hand.

Het Carpale Tunnel Syndroom ontstaat wanneer in deze ruimte drukverhoging en zwelling optreden. Dan neemt de druk op de zenuw toe, met klachten als een verdoofd gevoel, tintelingen en pijn in de hand.

Wat is de oorzaak?

Steeds herhaalde en gelijke bewegingen van de hand zijn waarschijnlijk een belangrijke oorzaak, maar meestal is er eigenlijk niet echt een oorzaak aan te wijzen. Soms is een botafwijking (bijvoorbeeld breuk) de reden dat de tunnel te nauw wordt. Tijdens de zwangerschap kan soms door het

vasthouden van vocht een zwelling in de Carpale Tunnel optreden. Wanneer iemand bekend is met een andere ziekte, zoals reuma, suikerziekte of een langzaam werkende schildklier kan dat ook de oorzaak zijn.

Wat zijn de klachten?

Het Carpale Tunnel Syndroom (CTS) veroorzaakt meestal pijnklachten, een verdoofd gevoel of tintelingen in de hand. Deze klachten kunnen zich ook tegelijk voordoen. De gevoelloosheid en de prikkelingen worden meestal in de duim, wijsvinger, middelvinger en een deel van de ringvinger gevoeld. De klachten treden vooral 's nachts op, en verstoren de normale slaap soms zo erg dat iemand overdag moe en slecht uitgerust is. Ook overdag, bij bezigheden zoals autorijden, fietsen of de krant, lezen kan men klachten hebben. Soms merken patiënten dat er krachtsverlies optreedt en de duimmuis dunner wordt. In ernstige gevallen zijn de vingers helemaal gevoelloos.

Vaak komt het Carpaal Tunnel Syndroom (CTS) aan twee handen voor, waarbij de ene hand meer is aangedaan dan de andere.

Beroerte

Bij een beroerte knapt een bloedvat in de hersenen of raakt het verstopt. In beide gevallen wordt de toevoer van bloed naar de hersenen verstoord. Daardoor krijgt het getroffen gedeelte van de hersenen te weinig zuurstof en raakt het beschadigd.

Elk jaar worden in Nederland 41.000 mensen voor de eerste keer door een beroerte getroffen.

Wat zijn de klachten?

De gevolgen van een beroerte kunnen zichtbaar zijn, bijvoorbeeld in de manier waarop iemand zich beweegt. Maar de gevolgen kunnen ook min of meer onzichtbaar zijn, omdat het gaat om veranderingen in het denken, de communicatie, de gevoelens en het gedrag

Een beroerte betekent een ingrijpende verandering in het leven van degene die getroffen is en van de mensen in de naaste omgeving. Na de plotselinge gebeurtenis van de beroerte zelf en de revalidatiefase wordt pas duidelijk wat de blijvende gevolgen zijn. Dan begint een langdurig en moeilijk proces van zich aanpassen aan de mogelijkheden en zoeken naar een nieuw evenwicht.

Ziekte van Parkinson

De ziekte van Parkinson is een ziekte van de hersenen. Wie aan de ziekte lijdt, kan uiteenlopende klachten hebben. Voor geen enkele patiënt is Parkinson hetzelfde.

Wat is de oorzaak?

De oorzaak van de ziekte van Parkinson is niet bekend. Het wordt steeds waarschijnlijker dat er niet één oorzaak is die "de" ziekte van Parkinson veroorzaakt. Wel is bekend dat een groot deel van de symptomen veroorzaakt wordt door een tekort aan de chemische stof 'dopamine' in de hersenen. Dit tekort ontstaat door het afsterven van dopamine-producerende zenuwcellen, ook wel neuronen genoemd, in bepaalde delen van de hersenen.

Wat zijn de klachten?

Voorkomende klachten van de ziekte van Parkinson zijn:

- trillen (=tremor);
- stijfheid van de spieren (=rigiditeit);
- het vertragen van bewegingen (=bradykinesie);
- moeite met starten van bewegingen (=akinesie);
- ontbreken van automatische bewegingen zoals oogknippers (=hypokinesie);
- evenwichtsproblemen (=posturale instabiliteit).

Epilepsie

Epilepsie is een ziekte die zich uit in aanvallen van verandering in het gedrag. We spreken van epilepsie als dit soort aanvallen zich zo maar, zonder duidelijke reden, ten minste twee maal hebben voorgedaan. Epilepsie is geen zeldzame ziekte, bovendien kunnen zowel kinderen als volwassenen epilepsie krijgen. Ongeveer 5 op de 1000 kinderen krijgen epilepsie. Meer dan 50% van alle nieuwe patiënten met epilepsie is jonger dan 20 jaar. Tussen de 20 en 50 jaar is de kans op epilepsie het kleinste (minder dan 5 per 1000), met het ouder worden neemt de kans op epilepsie dan weer toe tot ongeveer 1 op 100.

Wat is de oorzaak?

Epilepsie kan ontstaan door een groot aantal verschillende aandoeningen. In ruim de helft van de gevallen vindt men bij nader onderzoek geen oorzaak.

Of de afwijking in de hersenen is zo klein dat deze met de huidige onderzoeksmethoden niet is aan te tonen. Als uit onderzoek blijkt dat er een hersenbeschadiging zit, is vaak niet te achterhalen hoe die is ontstaan. Ook kan er sprake zijn van een verhoogde aanleg. Erfelijkheid speelt daarbij een belangrijke rol.

Epileptische aanvallen worden veroorzaakt door een verstoring van de normale functie van de hersenen: er ontstaat abnormale elektrische activiteit.

Wat zijn de klachten?

Een aanval kan zich op verschillende manieren uiten. Dit is afhankelijk van het gebied van de hersenen waar op dat moment de overmatige ontlading plaatsvindt en hoe groot dat gebied is.

Iemand kan vallen, schokken, vreemde bewegingen maken, iets vreemds ruiken of even afwezig zijn. Er zijn veel verschillende soorten epileptische aanvallen.

Wanneer er geen aanval is, functioneren de hersenen van iemand met epilepsie meestal net zoals die van ieder ander. Er is dan dus niets aan hem of haar te merken.

Multiple Sclerose (MS)

Bij MS ontstaan op verschillende plaatsen in de hersenen en het ruggenmerg 'plaques' (een soort littekens van ontstekingshaarden). Hoewel de ernst per ontstekingshaard soms gering is, kunnen er door de optelsom van al deze telkens weer ergens opduikende ontstekingen voor de patiënt grote beperkingen ontstaan.

Vaak zijn de eerste klachten bij MS van tijdelijke aard en blijken verschijnselen in een later stadium niet meer (geheel) te genezen. Hoewel sommige mensen met MS een agressieve vorm blijken te hebben die snel tot ernstige stoornissen leidt, kunnen de meeste mensen tien jaar nadat bij hen de diagnose MS is gesteld nog lopen.

Wat is de oorzaak?

De exacte oorzaak van MS is niet bekend. Soms duiken er berichten op in de krant dat 'het MS virus' is gevonden. Tot nu toe was dat geen juiste weergave van de feiten. Wel is de wetenschappelijke mening dat MS door een samenspel van omgevingsfactoren (bijvoorbeeld een virusinfectie) en erfelijkheid kan ontstaan.

Wat zijn de klachten?

Bij MS zien we vaak dat iemand de volgende verschijnselen vertoont:

- moeite met zien, meestal met één oog;
- dubbelzien;
- vermindering van kracht in bij voorbeeld de benen;
- vermindering van het gevoel;
- extreme vermoeidheid;
- problemen met het ophouden van urinstuurloosheid in armen en benenpijn in het gezicht, of pijn in de armen of benen.

Dementie

Dementie is niet één ziekte, maar een verzameling van verschijnselen zoals geheugenverlies, moeite met aangeleerde vaardigheden en verandering van gedrag.

Wat is de oorzaak?

Bij heel veel verschillende ziektes kan dementie één van de verschijnselen zijn. Voorbeelden zijn: een slecht werkende schildklier, ernstig gebrek aan vitamines, zeldzame erfelijke afwijkingen zoals de chorea van Huntington, infecties van de hersenen zoals bij AIDS, bloedophopingen tussen de hersenvliezen, afvoerstoornissen van het hersenvocht en kwaadaardige ziekten van de hersenen zoals uitzaaiingen van long- of borstkanker.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen dementie en ouderdomsvergeetachtigheid. Bij dementie zijn er meer klachten dan alleen vergeetachtigheid.

Wat zijn de verschijnselen?

Bij dementie zien we vaak dat iemand de volgende verschijnselen vertoont:

- vergeetachtigheid voor gebeurtenissen die net zijn gebeurd, maar later ook voor gebeurtenissen van vroeger;
- moeite met oriëntatie, de weg kwijtraken;
- men kan geen plannen maken;
- men kan bepaalde handelingen niet meer uitvoeren, bijvoorbeeld aankleden;
- er zijn taalstoornissen of problemen met rekenen;
- bepaalde karaktereigenschappen veranderen. Er treden gedragsstoornissen op. Men wordt ongedurig, 's nachts onrustig, soms achterdochtig of agressief.

Ziekte van Alzheimer

De ziekte van Alzheimer is de meest voorkomende vorm van dementie, zo'n 40-60% van alle dementie patiënten heeft de ziekte van Alzheimer.

Wat is de oorzaak?

De oorzaak van de ziekte is onbekend.

Wat zijn de klachten/verschijnselen?

Vanaf de allereerste verschijnselen kan de ziekte in 8 tot 13 jaar leiden tot de dood. De ziekte begint meestal met stoornissen in het korte termijn geheugen: de persoon vergeet afspraken, weet niet meer wie de vorige dag op bezoek was of wat er gegeten is.

In toenemende mate ontstaan problemen met allerlei taken.

De patiënt krijgt taalproblemen, moeite met rekenen, aankleden enz.

De ziekte van Alzheimer kan tegenwoordig worden behandeld met medicijnen. Het effect van deze medicijnen is bescheiden. Er is een positief effect op het functioneren van het geheugen van de Alzheimer patiënt en in mindere mate van het algemeen functioneren.

Er wordt momenteel in de hele wereld veel wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de oorzaak en behandeling van de ziekte van Alzheimer.

Betrouwbare informatie op internet

De neurologen van het Ommelander Ziekenhuis hebben een aantal betrouwbare internetsites met informatie over neurologische aandoeningen voor u geselecteerd.

Heeft u naar aanleiding van de informatie op deze sites vragen, bespreekt u deze dan gerust met uw neuroloog.

Links

- www.neurologie.nl
- www.nvvn.org
- www.parkinsonweb.nl
- www.epilepsiefonds.nl
- www.vsn.nl

ommelanderziekenhuis.nl

T 088 - 066 1000

OZG (03-20) NEU 087